

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

PŘI ZŠ M. KUDEŘÍKOVÉ, HAVÍŘOV

NÁŠ DUHOVÝ SVĚT

OBSAH

1/ IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	2
1.1. Název vzdělávacího programu pro školní družinu (ŠVP ŠD)	2
1.2. Platnost dokumentu	2
2/ VÝCHODISKA PRO SESTAVENÍ ŠVP ŠD	2
2.1. Charakteristika ŠD	2
2.2. Personální podmínky	2
2.3. Žáci školní družiny	2
2.4. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	3
2.5. Situační analýza	3
3/ CHARAKTERISTIKA ŠVP	3
3.1. Pojetí zájmového vzdělávání	3
3.2. Cíle vzdělávání ve školní družině	4
3.3. Klíčové kompetence	5
3.4. Výchovně vzdělávací strategie	5
3.5. Práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	6
3.6. Průřezová témata	6
4/ PROGRAM ŠD - VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ OBLASTI	6
4.1. Člověk a jeho svět	6
4.2. Informační a komunikační technologie	7
4.3. Umění a kultura	7
4.4. Plán zájmového vzdělávání ve školním roce 2010-2011	7
5/ HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE	9
6/ PŘÍLOHY – ŠKOLNÍ ŘÁD ŠD	9

1/ IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1. Název vzdělávacího programu pro školní družinu (ŠVP ŠD)

Motivační název NÁŠ DUHOVÝ SVĚT vystihuje pestrost činností, zdroj poznání všeho kolem nás.

1.2. Platnost dokumentu – od 1.zář 2007

Kontaktní osoba:

Šárka Dzurinová, vedoucí vychovatelka ŠD

1. aktualizace 25. 9. 2008
2. aktualizace 20. 9. 2010

2/ VÝCHODISKA PRO SESTAVENÍ ŠVP ŠD

2.1. Charakteristika ŠD

Školní družina využívá ke své činnosti vlastní prostory v pavilonu školní jídelny. Každé oddělení má svoji místnost s vhodným nábytkem, hracím koutkem, velkým výběrem her a materiálu pro činnost. Kromě toho mají děti možnost trávit čas ve velké společenské místnosti, kde se často konají společné akce. Kromě klasického vybavení je zde knihovna, velký stolní fotbal a audiovizuální technika s počítačem.

Hojně využívaná je tělocvična ve školní družině, dále místnost s ping-pongovým stolem a výtvarná dílna s keramickou pecí. Máme možnost navštěvovat počítačovou učebnu i hřiště. Nedaleko školy se nachází lesopark Střemovka.

Stravování probíhá ve školní jídelně, kde je během oběda zajištěn pitný režim.

2.2. Personální podmínky

Všechny vychovatelky (vedoucí vychovatelka Šárka Dzurinová, Jana Nedojedlá, Věra Grošková) mají odpovídající vzdělání pro svoji práci. Dle možností se budou zúčastňovat vzdělávacích akcí v akreditovaných kurzech, doplňovat si pedagogický rozhled a orientaci v oblastech, které děti zajímají, samostudiem a četbou vhodné literatury. Prioritou DVPP je získávání a prohlubování poznatků při uplatňování nových forem práce. Vychovatelky se vzájemně doplňují ve svých specializacích (výtvarná, hudební, sportovní).

Vychovatelka Šárka Dzurinová vykonává současně funkci obvodního metodika pro školní družiny v obvodu Havířov.

2.3. Žáci ŠD

Oddělení naší školní družiny jsou smíšená. Celkem je v ŠD 90 dětí, starší děti navštěvují družinu během odpolední přestávky nebo před tréninkem. Podmínky přijímání dětí do ŠD, poplatky, délku vzdělávání a další důležité informace upravuje Školní řád ŠD.

2.4. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty.

Rodiče se mohou informovat o dění ve ŠD na webových stránkách školy, na nástěnce ŠD, během schůzky na začátku školního roku, při Dnech otevřených dveří při zápisu do ZŠ či osobně u vychovatelek. Mají možnost se také zapojit do akcí družiny (výlety, zájezdy, návštěvy kina, výtvarné dílny aj.)

Sdružení rodičů a přátel dětí nám finančně pomáhá zajistit plavání dětí, nákup her i spotřebního materiálu. Spolupráce s vedením školy je na vysoké úrovni, vztahy v pedagogickém sboru jsou velmi dobré.

Vychovatelky vedou zájmové kroužky pro děti v prostorách školy. Pravidelná je také spolupráce s Asterixem (výtvarné, přírodovědné, sportovní činnosti), s Městským kulturním střediskem (návštěvy filmových představení, výstavy prací aj.), návštěvy plavání na bazénu Městské sportovní haly, akce pro děti v knihovně (populárně-naučné, pracovní-technické, literární) či spolupráce s okolními školami (předávání informací o žácích, společné akce, náměty pro činnost aj.)

2.5. Situační analýza

SWOT analýza

STRENGTHS	silná místa	vlastní prostory, 100% kvalifikovanost vychovatelek, provozní doba dle požadavků rodičů, tělocvična ŠD, přístup do počítačové učebny školy, dobrá spolupráce s vedením školy, vztahy v pedagogickém sboru, prezentace na webových stránkách, společné akce i pro rodiče, školní jídelna ve stejném pavilonu, smíšená oddělení, zájmové kroužky v ŠD, spolupráce s různými subjekty, finanční pomoc SRPD, individuální přístup k dětem, všeobecný zájem vychovatelek na dosažení co nejlepších výsledků.
WEAKNESSES	slabá místa	hygienická zařízení v ŠD, uvolňování dětí do mimoškolních aktivit (nepravidelné příchody a odchody), není nejvhodnější místo pro hraní venku.
OPPORTUNITIES	příležitosti	příprava na vyučování, spolupráce s veřejností, zájmové kroužky, čekání na trénink na sportovní škole
THREATS	ohrožení	vyšší nezaměstnanost – úbytek dětí ve ŠD

3/ CHARAKTERISTIKA ŠVP

Školní vzdělávací program jsme tvořili pro „své“ žáky a nám důvěrně známé podmínky. Na základě SWOT analýzy, studia literatury, absolvovaných školení, návštěvy jiných školních družin i na základě vlastních zkušeností jsme získávali potřebné zkušenosti a společně tvořili „náš“ ŠVP.

3.1. Pojetí zájmového vzdělávání

Hlavní pedagogický záměr je orientován směrem k dítěti a směřuje k tomu, aby děti získaly dobré základy do života a aby byly schopny s uspokojením zvládat další životní a vzdělávací etapy.

Usilujeme o osobnostní rozvoj každého dítěte s ohledem na jeho nadání, potřeby, zájmy a schopnosti se zřetelem na jeho celkový rozvoj osobnosti v úzké součinnosti s rodinou.

Každé dítě vnímáme jako jedinečnou osobnost, která má individuální i specifické potřeby a možnosti jejich aktivitám vytváříme potřebné podmínky – možnost svobodné volby. Vycházíme ze znalostí dětí, jejich aktuálního rozvoje a konkrétní životní a sociální situace – každé dítě má právo být jiné, má jiné potřeby.

Dáváme dětem možnost spoluúčasti na volbě i tvorbě programu, respektujeme právo dítěte na neúčasti nabízené činnosti – právo být pouze pozorovatelem.

Respektujeme pedagogické zásady, povzbuzujeme děti nesměle, posilujeme sebevědomí a pozitivně hodnotíme každého, kdo pracuje na úrovni svého osobního maxima, podporujeme u dětí iniciativu, tvořivost, vlastní fantazii. Posilujeme rozvoj pohybových schopností a zdokonalujeme pohybové dovednosti.

Usilujeme o získávání pocitu jistoty a sebedůvěry. Věnujeme zvýšenou pozornost a péči problémovým a zdravotně znevýhodněným dětem.

Za plnění pedagogického záměru odpovídají všechny pedagogické pracovnice. Mají vždy na zřeteli, že proces vzdělávání je pro dítě činností přirozenou, který staví na vnitřní motivaci dítěte. Dítě je pedagogem promyšleně vedeno, ale nepocituje toto vedení jako vnější tlak, cítí se samostatně a svobodně.

Vzdělávací program ŠD vychází ze školního programu, aby se požadavky a pravidla platící pro celou školu aplikovaly v konkrétních podmínkách skupiny dětí.

Realizace činnosti:

Při její přípravě bereme v úvahu všechny souvislosti, vzájemné vztahy, ustavičnou proměnlivost a vývoj i skutečnost, že každému dítěti vytváříme takové podmínky, aby si rozvíjelo svůj všestranný potenciál. Při výběru činnosti se řídíme věkem a stupněm rozvoje dětí, jejich potřebami, zájmem a pedagogickým záměrem. Dbáme na kvalitu psychohygienických podmínek, dodržujeme pedagogické zásady, metodické postupy a tvůrčím způsobem uplatňujeme moderní metody a formy práce. Bereme v úvahu, že každé dítě má právo být jiné, mít jiné potřeby a rozvíjet se svým tempem. Při každodenní práci s dětmi má vychovatelka na zřeteli cíle stanovené Rámcovým vzdělávacím programem.

3.2. Cíle zájmového vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Cíle výchovy v ŠD

- prostřednictvím školní družiny nabízet smysluplné využití volného času žáků
- zlepšovat komunikaci
- zefektivnit spolupráci mezi 1. stupněm a ŠD
- organizovat nadále mimoškolní akce, které zlepšují komunikaci mezi dětmi různého věku a vytváří příjemnější atmosféru ve škole

- rozvíjet a zkvalitnit webové stránky ŠD při ZŠ
- hledat možnosti ke zkvalitnění komunikace s rodiči
- pokračovat v započatých projektech a podávat další
- učit se poznávat, jednat, žít a být
- vychovávat z dětí svobodné osobnosti, které budou umět vhodně obhájit svá práva a vyjádřit svůj názor
- poskytnout vzdělání na toleranci názorů, řešení problémů, ochranu přírody a vlastního zdraví
- vést k pozitivnímu vztahu k životu bez používání drog a jiných návykových látek
- zajistit individuální přístup k dětem
- v rámci možností zvládnout očekávané kompetence
- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvíjet kulturně-estetické dovednosti
- vytvářet vztah k místu a prostředí, ve kterém žijeme
- zajistit pravidlo: SPOKOJENÉ DÍTĚ A SPOKOJENÍ RODIČ

3.3. Klíčové kompetence (KK)

Klíčové kompetence = dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.

- Jedná se o:
- Kompetence k učení – učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.
  - Kompetence k řešení problémů – všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické a empirické postupy, chápe, že vyhýbání se problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.
  - Kompetence komunikativní – ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, komunikuje bez ostychu a kultivovaně s vrstevníky i dospělými.
  - Kompetence sociální a personální – samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně zodpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit-přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
  - Kompetence občanské a pracovní – učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské), dbá na své osobní zdraví i zdraví druhých.
  - Kompetence k trávení volného času – orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmovou činnost dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku volného času.

3.4. Výchovně vzdělávací strategie ŠD (VVS)

V průběhu zájmového vzdělávání budeme využívat moderních metod, forem, způsobů práce a využívat veškerých dostupných prostředků. Osvědčené metody v naší školní družině – komunikační techniky, besedy, vycházky, praktické činnosti, hry didaktické, smyslové, tematické, společenské, pohybové, dramatizace, exkurze, projekty, kvízy, křížovky, doplnovačky, soutěže, četba, vyprávění, výlety, osobní příklad, práce s knihou, časopisy, PC individuální přístup, hodnocení činnosti, skupinová práce, výstavy, pozorování, frontální výuka, samostatná práce, divadlo, kino, testy, spolupráce s rodiči, ekologie, sběr surovin atd.

3.5. Práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami (i nadaní žáci) jsou integrováni v běžných třídách. Při zájmovém vzdělávání jsou využívány kombinace speciálně pedagogických postupů a alternativních metod s modifikovanými metodami používanými ve vzdělávání běžné populace. Je důsledně dodržován princip individualizace a diferenciacce, zvýšená spolupráce s třídním učitelem.

3.6. Průřezová témata (PT)

Průřezová témata reprezentují aktuální okruhy problémů současného světa a stávají se povinnou součástí základního vzdělávání. Jsou začleněna do vzdělávání během celého školního roku v různých činnostech. Rozvíjí osobnost dětí v oblasti postojů a hodnot, jejich talent a dávají příležitost ke spolupráci.

Jsou to:

- Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- Výchova demokratického občana (VDO)
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)
- Multikulturní výchova (MkV)
- Enviromentální výchova (EV)
- Mediální výchova (MV)

4/ PROGRAM ŠD – VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ OBLASTI

4.1. ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Místo, kde žijeme	poznávání nejbližšího okolí, organizace školy, družiny, určení významných objektů, orientace v čase a prostoru, beseda o našem městě, rozvíjení kladného vztahu k místu bydliště i k naší zemi. Dopravní výchova, bezpečnost na cestě do školy, na vycházkách. Vyhledávání informací v literatuře, na internetu atd. PT: OSV, VDO, EV KK: činnostní a občanské, komunikativní VVS: viz bod 3.4.
Lidé kolem nás	osvojení zásad vhodného společenského chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, rovného postavení mužů a žen, komunikace slovní a mimoslovní, dodržování pravidel stolování. Základní práva a povinnosti, seznámení s problémy lidí, společnosti, světa. PT: OSV, MkV, EV KK: k řešení problémů, komunikativní, sociální VVS: viz bod 3.4.
Lidé a čas	děti se učí orientovat v dějích a čase, budování a dodržování správného režimu, vytváření pravidelných návyků, umět správně a účelně využít svůj volný čas. Podstatou je vyvolat u dětí zájem o minulost, kulturní bohatství regionu i celé země, žáci samostatně vyhledávají, zkoumají informace z dostupných zdrojů (lidé, literatura, internet). PT: OSV, MkV, MV KK: k trávení volného času, komunikativní VVS: viz bod 3.4.

Rozmanitost přírody	vycházky a pobyty v přírodě, pozorování změn, určování, využití encyklopedií, následné výtvarné zpracování, ekologická výchova, ochrana přírody. PT: EV, OSV KK: k učení, občanské a pracovní VVS: viz bod 3.4.
Člověk a jeho zdraví	poznávání sebe sama, péče o zdraví, poučení o nemocech, prevence, osobní hygiena a čistota, předcházení úrazům, první pomoc, plavání, pohybové hry venku i v tělocvičně, dodržování pitného režimu. PT: OSV, EV KK: komunikativní, sociální, občanské VVS: viz bod 3.4.

4.2. Informační a komunikační technologie

základy práce s počítačem (využití základních funkcí, dodržení základních pravidel práce se softwarem a hardwarem, ochrana dat před poškozením, zneužitím) vyhledávání a komunikace s internetem zpracování a využití informací (práce s textem a obrázkem)

PT: MV, OSV
KK: k učení, komunikativní
VVS: viz bod 3.4.

4.3. Umění a kultura

v průběhu několikaleté docházky vytvářet u dětí kulturu chování, s tolování, oblékání, cestování. Osvojování estetiky, citlivé vnímání světa, umět se vyjádřit neverbálně pomocí gesta, mimiky, tvaru, barvy. Umění vyjádřit se jazykem (dramatická výchova), obohacení emocionálního života.

PT: OSV, Mkv, OSV
KK: komunikativní, k trávení volného času
VVS: viz bod 3.4.

4.4. Plán zájmového vzdělávání ve školním roce 2010 – 2011

Plán je rozvržen do čtyř bloků podle ročních období: jaro, léto, podzim, zima.

Pravidelné akce školní družiny

- návštěvy filmových představení pro ŠD v KDPB
- plavání na bazéně Městské sportovní haly
- „kroužky“ – výměna dětí podle zájmové činnosti
- společné zpívání
- spolupráce s Asterixem Havířov, knihovny, MŠ

Od října budeme mít každý měsíc jeden tematicky zaměřený týden, v němž děti celé družiny budou pracovat pod vedením vychovatelky na dané téma. Činnostmi budou prolínat všechny výchovné složky: společenskovední, přírodovědná, estetická, pracovní, tělovýchovná, hudebně-pohybová.

PT: OSV, VDO, Mkv, EV, MV, VMEGS
KK: k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní
VVS: viz bod 3.4.

PLÁN PODLE ROČNÍCH OBDOBÍ :

PODZIM	Organizace ŠD Poučení o bezpečnosti a chování Zahájení návštěv kina a plavání Výtvarná vánoční soutěž Podzimní výstavka prací v ŠD Estetizace školní družiny VÝLET ZA ZVÍŘÁTKY (říjen) PAPÍROVÁNÍ (listopad)
ZIMA	Mikulášská besídka s programem Vánoční výstavka prací v ŠD Soutěž – stavby ze sněhu Návštěvy knihovny Werichovy a Seifertovy Výroba dárků k zápisu do 1. tříd Karneval ŠD – hry a soutěže AŤ ŽIJÍ VÁNOCE (prosinec) FILM A KNIHA (leden) NAŠE MĚSTO HAVÍŘOV (únor) Výtvarná soutěž školních družin Havířova
JARO	Havířovský atletický čtyřboj Soutěž ve vybíjené školních družin Netradiční výtvarné techniky INDIÁNSKÁ STEZKA (březen) DOPRAVNÍ TÝDEN (duben) TÝDEN ZDRAVÍ (květen)
LÉTO	Pěvecká soutěž ŠD Plavecké závody na bazéne Dětský den - Veselá olympiáda Výroba dárků pro 1. třídy Sběr léčivých bylin

AKCE PROTIDROGOVÉ PREVENCE VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

jako prevence sociálně patologických jevů u dětí.

Jana Nedojedlá

únor téma ERB OSOBNOSTI, rodina a život v ní, dotazník

květen téma NENIČ SVÉ TĚLO, zdravá výživa, škodlivé látky, v týdnu zdraví

PT: OSV, Mkv, EV, MV

KK: k řešení problémů, komunikativní, sociální a pracovní, občanské

VVS: viz bod 3.4.

5/ HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE

Kriteriem hodnocení u většiny činností volného času by nemělo být hodnocení konečného výsledku, ale průběhu činnosti. Výsledek hodnotíme vzhledem k možnostem dítěte. Dbáme na to, aby nedocházelo k rozdělování dětí na úspěšné a neúspěšné, schopné a neschopné.

Hodnocení se soustředí na individuální pokrok každého dítěte. Ve školní družině používáme kromě slovního hodnocení také obrázkové (nálepky, razítka, piktogramy aj.), vzájemné a společné hodnocení. Autoevaluace = ověřování, měření, posuzování a hodnocení výsledků v různých oblastech (soulad realizovaného vzdělávacího programu se ŠVP ŠD, spolupráce s rodiči a jinými subjekty, obsah zájmového vzdělávání, školní klima, hodnocení dětí, práce vychovatelek, vedení školy, výsledky zájmového vzdělávání, materiální, ekonomické a hygienické podmínky). Získané informace pomohou vychovatelkám učinit další kroky k zefektivnění procesu zájmového vzdělávání. Autoevaluační činnosti proběhnou v pololetí a na konci školního roku, podle aktuální situace a okolností v průběhu školního roku.

6/ PŘÍLOHY - ŘÁD ŠKOLNÍ DRUŽINY

ŠVPŠD zpracovala vedoucí vychovatelka
Šárka Dzurinová dne 20. 9. 2010